

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ RAPORU (2013/2)

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**Sektörel Raporlar ve
Analizler Serisi**

İÇİNDEKİLER

Tablolar ve Şekiller Listesi	2
Kısaltmalar Listesi	3
YÖNETİCİ ÖZETİ	4
1.SEKTÖRÜN GENEL DURUMU	5
1.1.Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu	5
1.2.Sektörün Türkiye’deki Genel Durumu	7
1.3.Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	7
1.4.Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler	8
1.5.Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler	8
1.6. Sektörün Kapasite Kullanım.....	10
1.7. Sektörün İstihdamı	10
1.8. Sektörün Üretim ve Katma Değeri	10
1.9. Sektörün Ciro.....	11
1.10. Sektörün Ar-Ge Faaliyetleri.....	11
1.11. Sektörün Elektrik Tüketimi	12
1.12. Sektörün Dış Ticareti	12
1.13.Sektörün Maliyet Bileşenleri.....	14
1.14. Sektörün 2013-2023 Projeksiyonu	15
2. SEKTÖRÜN SON 6 AYLIK DEĞERLENDİRMESİ	17
2.1.Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler	17
2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi.....	17
2.3.Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi	18
2.4.Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi.....	18
2.5. Sektörün Ciro Endeksi Değerlendirmesi	19
KAYNAKÇA.....	20

TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1: Dünya Ham Çelik Üretimi (Bin Ton)	5
Tablo 2: Bölgesel Çelik Tüketim Miktarları (Nihai Mamül)	6
Tablo 3: Küresel Çelik Talebi	6
Tablo 4: Türkiye'nin Ürünlere ve Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretimi (1000 ton)	8
Tablo 5: Demir-Çelik Sektörü İstihdam Sayısı	10
Tablo 6: Ana Metal Sanayi Üretim Değeri ve Katma Değeri	11
Tablo 7: Sektörün Elektrik Tüketimi	12
Tablo 8: Demir Çelik Ürünleri Dış Ticareti	12
Tablo 9: Sektörde Girdi Payları	14
Tablo 10: Yüksek Fırın ve Elektrik Ark Ocaklı Üretim Tesislerinde Maliyet Unsurları	15
Tablo 11: 2012 Yılı Demir Çelik Sektörü Dış Ticareti (Dolar)	18
Şekil 1: Dünya Ham Çelik Üretiminde Bölgelerin Payı (Bin Ton)	5
Şekil 2: Gelişmiş Ülkeler, Gelişmekte Olan Ülkeler ve Çin'deki Çelik Tüketim Payları	7
Şekil 3: Türk Demir Çelik Sektörü Ham Çelik Üretimi (Milyon Ton)	7
Şekil 4: Sektörel Çelik Kullanımı (Milyon Ton)	8
Şekil 5: Türkiye Çelik Haritası	10
Şekil 6: Demir Çelik Ürünleri İhracatı İlk 10 Ülke (1000 Dolar)	13
Şekil 7: Demir Çelik Ürünleri İthalatı İlk 10 Ülke (1000 Dolar)	14
Şekil 8: Yüksek Fırın İçin Üretim Maliyetleri	15
Şekil 9: Ana Metal Sanayi Üretim Endeksi	17
Şekil 10: Ana Metal Sanayi Kapasite Kullanım Oranları	18
Şekil 11: Ana Metal Sanayi Ciro Endeksi (2010=100)	19

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
Ar-Ge	Araştırma- Geliştirme
BDT	Bağımsız Devletler Topluluğu
BF	Blast Furnace
BOF	Basic Oxygen Furnace
TÇÜD	Türkiye Çelik Üreticileri Derneği
EAO	Elektrik Ark Ocaklı
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Programı
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
OECD	İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı
TEP	Ton Eşdeğer Petrol
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
WSA	World Steel Association
WSD	World Steel Dynamics

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mevcut durum itibariyle Türkiye, dünyadaki 66 çelik üreten ülke arasında 8. sırada, Avrupa'daki çelik üreticileri arasında ise Almanya'dan sonra 2. sırada yer almaktadır. Bu sıralamalar, Türkiye'nin demir çelik üretiminde belli bir seviyeye geldiğini göstermesi açısından büyük önem taşımaktadır.

2013 yılı itibariyle, üretiminde ve ihracatında düşüş gözlenen Türkiye demir çelik sanayinin ithalatı bir önceki yılın dönemine göre artış göstererek dış ticaret açığının artmasına sebep olmuştur.

Türk demir çelik sektörü, 2013 yılının ilk yarısında, 17,4 milyon tonluk üretimiyle 2012 yılı verilerine kıyasla (17,9 milyon ton) ham çelik üretimini % 2,9 azaltmıştır. Bu performansı ile Türkiye Dünya Ham Çelik Üretim sıralamasında ilk 10 ülke arasında yer almıştır. Sektör, 2013 yılı ilk yarısında 8,5 milyar dolarlık ihracat ve 13,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir.

Son dönemde sektör üzerindeki yüklerin kaldırılarak rekabet şartlarının güçlendirilmesi ön plana çıkmaktadır. Bu sebeple, bir devlet politikası olarak ortaya konulmuş Türkiye Demir Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Eylem Planı ve Girdi Tedarik Stratejisinin uygulanması önem arz etmektedir. Söz konusu çalışmalarda bazı eylemlerde somut adımlar kaydedilirken bazılarında bir gelişme henüz sağlanamamıştır.

Diğer taraftan çelik sektörünün ilk yarısında sektör için önemli bir yatırım gerçekleştirilmiştir. Türkiye paslanmaz çelik üretiminde önemli bir adım atılarak, POSCO ASSAN TST Türkiye'nin paslanmaz çelik ihtiyacını karşılamak üzere faaliyete geçmiştir. Bu anlamda çelik sektöründe katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesinde büyük bir ilerleme kaydedilmemiştir. Vasıflı, paslanmaz, alaşımlı ve yapısal çelik gibi katma değeri yüksek ürünlerin üretimi, dış ticaret açığımızı azaltmakla birlikte, otomotiv, beyaz eşya, makine gibi sektörlerin gelişerek milli gelirimizi artırmaya imkân verecektir.

1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu

2013 yılının ilk yarısı itibariyle, dünyada 62 üretici ülke, toplam 788 milyon ton ham çelik üretimi gerçekleştirmiştir. Asya ve Orta Doğu dışındaki tüm bölgelerde üretimde azalmalar gözlenirken, Asya %5,65, Orta Doğu % 0,48 oranında üretimini artırmıştır.

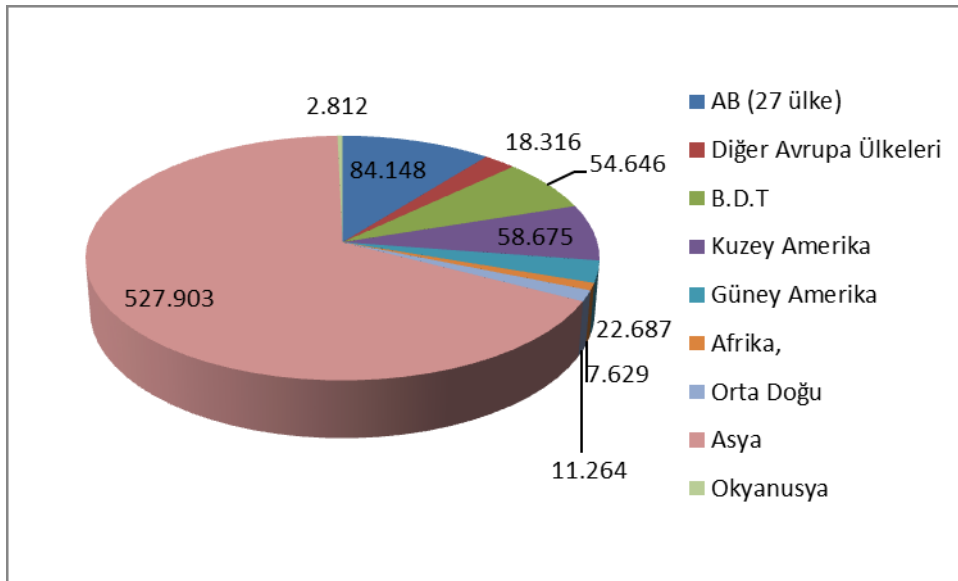
Tablo 1: Dünya Ham Çelik Üretimi (Bin Ton)

	2012-6 ay	2013-6 ay	% değişim
AB (27 ülke)	88.803	84.148	-5,24%
Diğer Avrupa Ülkeleri	19.082	18.316	-4,01%
B.D.T	56.713	54.646	-3,64%
Kuzey Amerika	62.727	58.675	-6,46%
Güney Amerika	23.624	22.687	-3,97%
Afrika,	7.763	7.629	-1,73%
Orta Doğu	11.210	11.264	0,48%
Asya	499.657	527.903	5,65%
Okyanusya	2.854	2.812	-1,47%
Dünya (62 ülke)	772.432	788.079	2,03%

Kaynak: WSA

En fazla üretim Asya Bölgesinde yapılırken, sırasıyla onu Avrupa Birliği Ülkeleri, Kuzey Amerika ve Bağımsız Devletler Topluluğu izlemiştir

Şekil 1: Dünya Ham Çelik Üretiminde Bölgelerin Payı (Bin Ton)

Kaynak: WSA

Tüketim açısından bakıldığında dünya çelik tüketimi 2011 yılında 1380,9 milyon ton olurken 2012 yılında 1409,4 milyon ton olması beklenmektedir. Diğer taraftan, OECD uzmanlarının 2012 ve 2013 yılına ait bölgesel olarak tüketim tahminleri aşağıdaki tabloda özetlendiği gibidir.

Tablo 2: Bölgesel Çelik Tüketim Miktarları (Nihai Mamül)

	Milyon ton			%		
	2011	2012*	2013*	11/10	12/11	13/12
Dünya	1.380,9	1.409,4	1.454,9	6,2	2,1	3,2
AB (27)	153,1	144,5	148,1	5,9	-5,6	2,4
Diğer Avrupa	33,2	34,4	36,0	12,7	3,8	4,5
CIS	54,8	55,2	57,4	13,8	0,8	3,9
NAFTA	121,3	130,4	135,1	9,0	7,5	3,6
Merkez ve Güney Amerika	45,7	47,4	50,4	2,6	3,8	6,3
Afrika	23,9	25,3	27,3	-3,4	5,8	7,7
Orta Doğu	48,2	49,9	52,8	2,9	3,5	5,9
Asya ve Okyanusya	900,6	922,2	947,9	5,9	2,4	2,8
Çin	623,9	639,5	659,2	6,2	2,5	3,1

Kaynak: OECD *tahmini

Gelişmiş ülkelerde çelik talebinin bir önceki yıla göre % 0,3 azalması beklenirken, gelişmekte olan büyüyen ekonomilerde % 3 artması öngörülmüştür. 2013 yılında ise Çin dışında dünya tüketiminin % 3 artması beklenmektedir.

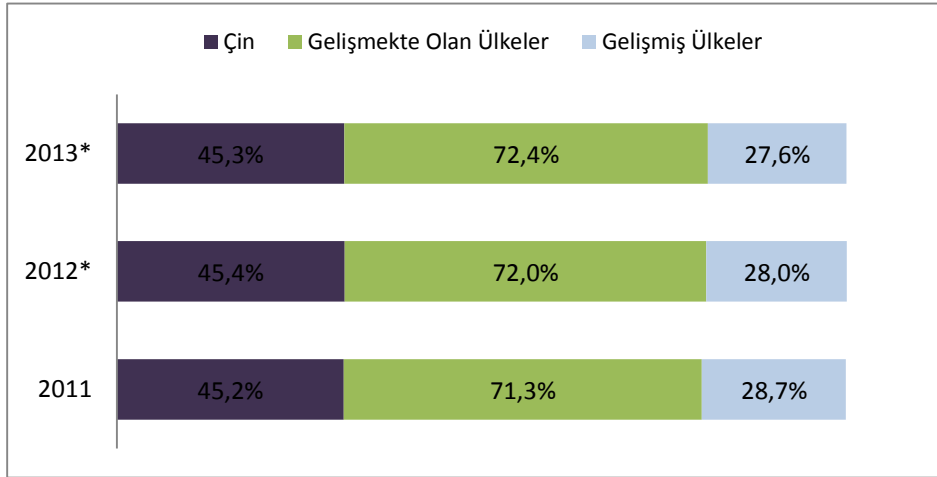
Tablo 3: Küresel Çelik Talebi

	Milyon Ton			%		
	2011	2012*	2013*	11/10	12/11	13/12
Dünya	1.380,9	1.409,4	1.454,9	6,2	2,1	3,2
Çin hariç Dünya	757,0	769,9	795,6	6,3	1,7	3,3
Gelişmiş Ülkeler	395,6	394,6	402,1	6,2	-0,3	1,9
Gelişmekte Olan Ülkeler	985,2	1014,8	1052,8	6,3	3,0	3,7
Çin hariç Gelişmekte Olan Ülkeler	361,4	375,3	393,5	6,4	3,9	4,9

Kaynak :OECD *

*Tahmini

Dünya çelik tüketimindeki payları incelediğimizde 2013 yılında en büyük payı % 72,4 ile gelişmekte olan ülkelerin, % 45,3'lük payı Çin'in, %27,6 lık payı ise gelişmiş ülkelerin alacağı tahmin edilmektedir.

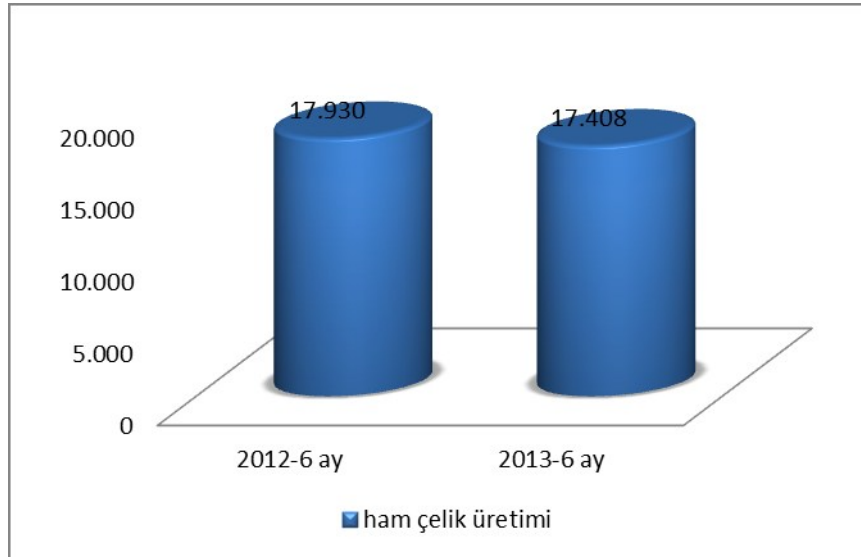
Şekil 2: Gelişmiş Ülkeler, Gelişmekte Olan Ülkeler ve Çin'deki Çelik Tüketim Payları

Kaynak :OECD 2012

*Tahmini verilerdir.

1.2. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu

2013 yılı ilk yarısı itibariyle 17,4 milyon tonluk üretim gerçekleştiren Türkiye Çelik Sektörü, bir önceki yıla göre (17,9 milyon ton) ham çelik üretimini % 2,9 azaltmıştır. Üretimdeki zayıflamaya rağmen Türkiye, dünya ham çelik üretim sıralamasında, ilk 10 ülke arasında 8. sıradaki yerini korumuştur.

Şekil 3: Türk Demir Çelik Sektörü Ham Çelik Üretimi (Milyon Ton)

Kaynak: TÇÜD

1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

2013 yılı il 6 aylık dönem için, kütük üretimi miktar bazında % 2,5 oranında azalırken, 13,1 milyon ton olarak kaydedilmiş, slab üretimi ise, % 4,3 oranında azalışla 4,3 milyon tona gerilemiştir.

Tablo 4: Türkiye'nin Ürünlere ve Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretimi (1000 ton)

	2012-6 ay	2013- 6 ay	% Değişim (13/12)
Kütük	13.461	13.131	-2,5
Slab	4.469	4.277	-4,3
TOPLAM	17.930	17.408	-2,9
EAO	13.558	12.275	-9,5
BOF	4.372	5.133	17,4
TOPLAM	17.930	17.408	-2,9

Kaynak: TÇÜD

Nihai mamül üretim ve tüketim değerlerine bakıldığında TÇÜD istatistiklerine göre Türkiye'nin üretim artışının tüketim artışının gerisinde kaldığı anlaşılmaktadır. Yılın ilk yarısında Türkiye'nin toplam nihai mamul üretimi önceki yılın aynı dönemine kıyasla % 4.1 artışla 17.64 milyon tona ulaşırken, söz konusu dönemdeki nihai mamul tüketimi % 7.5 artışla 14.77 milyon tona çıkmıştır.

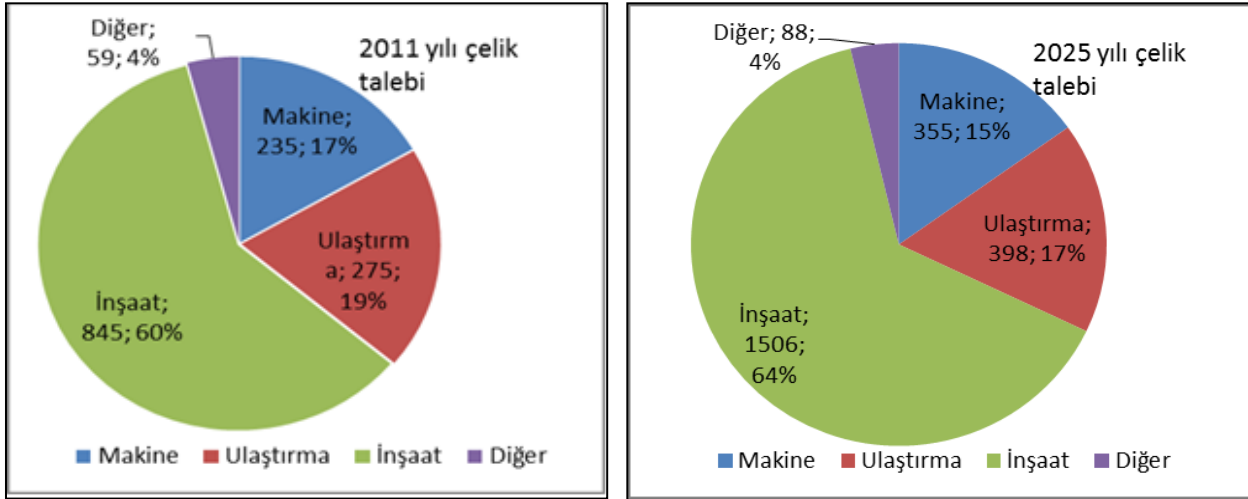
Diğer taraftan, yılın ilk yarısında, Türkiye'nin uzun mamul üretimi yıllık bazda % 1.1 artışla 12.78 milyon tona çıkarken, uzun mamul tüketimi % 8.2 artışla 7.71 milyon tona yükselmiştir. Yassı mamulde ise, ilk altı aylık dönemde üretim artışı dikkat çekmektedir. Yılın ilk yarısında, Türkiye'nin yassı mamul üretimi, önceki yılın aynı dönemine kıyasla % 13 gibi bir oranda artış göstererek 4.86 milyon tona ulaşmış, ancak söz konusu dönemdeki yassı mamul tüketimi % 6.7 artışla 7 milyon ton seviyesinde gerçekleşmiştir. (Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, 2013)

1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler

Demir çelik sektöründe, başta inşaat ve otomotiv olmak üzere, boru, profil, dayanıklı tüketim eşyası, yakıt araç ve gereçleri imalatı, tarım araçları imalatı, teneke tüketicileri ile gemi inşa sektörüne yönelik üretim yapılmaktadır. Bu sektörlerdeki gelişmeler demir çelik sektörünü doğrudan etkilemekte, demir çelik sektöründe kaydedilen ilerlemeler de bu sektörleri etkilemektedir.

Demir çelik sektörünün aşağıda belirtilen sektörlerle ilişkisi dikkate alındığında, dünya çelik talebinin 2025 yılında 2,3 milyar ton olması beklenmektedir (Metal Bulletin Research,2012).

Şekil 4: Sektörel Çelik Kullanımı (Milyon Ton)

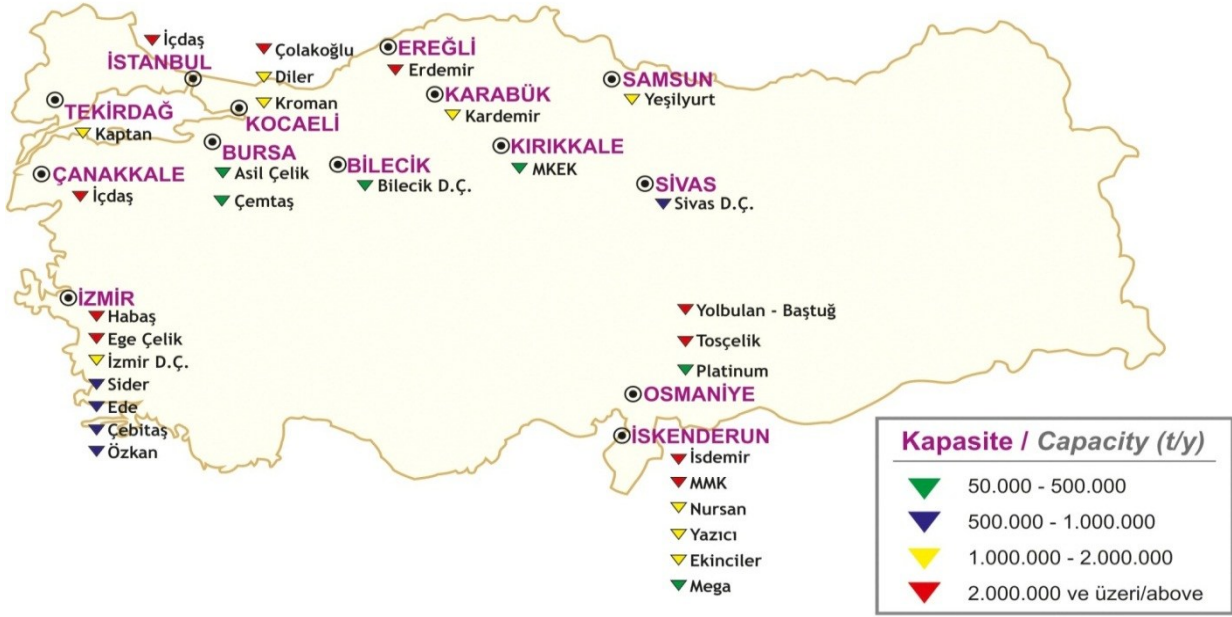
Bununla birlikte, çelik, ekonomik büyüme ve çevresel sorumluluğun iç içe girdiği yeşil ekonomide, tam merkezde yer alan bir malzemedir. Rüzgar, güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerjide en çok kullanılan malzemelerin başında çelik gelmektedir.

Üretilen çelik mamüller 150 yıl boyunca yeniden kullanım özelliğine sahiptir. Sektörel açıdan incelendiğinde dünya genelinde, tahmin edilen çelik ürünleri geri dönüşüm oranları; inşaat sektöründe % 85, otomotiv sektöründe % 85, makinada % 90, elektrikli ürünlerde % 50 olarak belirlenmiştir (WSA,2012).

1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler

Ülkemizde ham çelikten nihai mamul üreten üreticiler Marmara, Ege, Akdeniz, Karadeniz ve İç Anadolu bölgesinde faaliyet göstermekte olup, üreticilerin çoğunluğu Marmara, Ege, Akdeniz sahil şeridinde yer almaktadır. Demir çelik sektöründe yaklaşık 150'ye yakın firma faaliyet göstermektedir. Bunların içerisinde kapasiteleri 50.000 ton ile 3.500.000 ton arasında değişen Elektrik Ark Ocaklı tesis ile toplam kapasiteleri 8.500.000 ton olan entegre tesis bulunmaktadır. Diğer tesisler ise sadece haddehane hüviyetinde olup, dışarıdan satın almış oldukları kütük ile profil, filmaşın, nervürlü ve yuvarlak inşaat demiri üreten tesislerdir.

Şekil 5: Türkiye Çelik Haritası

Kaynak: TÇÜD

1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı

Yılın ilk çeyreğinde ham çelik üretimimizin % 5.9 oranındaki düşmesi ile kapasite kullanım oranı, 2012 yılının aynı dönemindeki % 77 seviyesinden % 69'a gerilemiştir.

1.7. Sektörün İstihdamı

TOBB verilerine göre demir çelik sektörünün yıllar içinde değişen istihdam sayısı aşağıdaki tabloda belirtildiği şekildedir.

Tablo 5: Demir-Çelik Sektörü İstihdam Sayısı

	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	% pay(2011)
EO	10.525	9.239	13.153	14.505	16.187	16.205	14.834	17.216	18.293	52,6
BOF	33.145	17.459	17.293	16.264	17.328	16.831	14.948	16.170	16.517	47,4
Toplam	43.670	26.698	30.446	30.769	33.515	33.036	29.782	33.386	34.810	100

Kaynak: TOBB

1.8. Sektörün Üretim ve Katma Değeri

Dünya'da teknolojik yönden gelişmiş ülkeler, demir-çelik üretiminde, miktar olarak fazla üretim yapmaktansa; yassı, vasıflı, paslanmaz, kaplanmış veya daha özel, **katma değeri yüksek** çelik ürünlerin üretimine yönelmeye başlamışlardır. Buna karşılık, Türkiye de dahil olmak üzere, gelişmekte olan ülkeler, miktar olarak fazla üretim yapma eğiliminde kalmışlardır. Bu nedenle, vasıflı çelik, paslanmaz çelik ve yassı ürünlerde üretim yapmak önem arz etmektedir.

NACE Rev. 2'ye göre 2010 yılında yaratılan toplam katma değer % 50,04'i sanayi ve inşaat (B-F); % 49,96 hizmetler (G-S) sektöründe yaratılmıştır (TÜİK).

2010 yılında yaratılan faktör maliyetiyle katma değere göre imalat sanayi % 33,85 payla ilk sırada yer almaktadır. Bunu sırasıyla % 20,18 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı ve % 6,97 ile Ulaştırma ve depolama sektörü izlemektedir (TÜİK). 2010 yılında Ana Metal Sanayi 59,4 milyar liralık üretim değeri ile 8,1 milyar liralık katma değer sağlamıştır.

Tablo 6: Ana Metal Sanayi Üretim Değeri ve Katma Değeri (2010)

NACE Rev.2	Üretim Değeri(Milyon TL)	Faktör Maliyetiyle Katma Değer(Milyon TL)
Ana Metal Sanayii	59.451	8.139
İmalat Sanayi	524.478	99.219
Toplam	1.152.230	293.092

Kaynak: TÜİK, Nace Rev.2 Kod 24

1.9. Sektörün Ciro

Çelik üreticileri 2013'ün ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde % 0,2 artışla 10,2 milyon ton çelik ürünü ihraç etmiştir. Ancak 2013 yılının ilk yarısında dünya emtia fiyatlarındaki genel düşüş ve iç pazar faktörlerinden dolayı değer açısından yüzde % 4,3 azalışla 8,3 milyar dolar ihracat yapmıştır. İhracatımızdaki ciddi orandaki düşüşler sebebiyle 2013 yılı ilk yarısında çelik sektörünün cirosunun düşmüş olabileceği değerlendirilmektedir.

1.10. Sektörün Ar-Ge Faaliyetleri

Demir-Çelik sektörü iklim değişikliğinde etkileri büyük olan sektörlerden biri olmakla birlikte, sektörün bugünkü mevcut teknolojilerle çelik üretiminden kaynaklanan CO₂ emisyonlarını düşürmesi pek mümkün görülmemektedir. Bu nedenle, dünya genelinde firmalar araştırma geliştirme faaliyetlerini, demir çelik sektörünün emisyon değerlerini düşürmeye ve enerji yoğun sektör olarak kullanılan enerji miktarını azaltmaya yönelik teknolojileri geliştirmek üzere yapmaktadır.

Türkiye'de ise henüz sektöre ait bir ARGE merkezi bulunmamakla birlikte, hem sektörün test ve servis hizmetlerine ihtiyaç verecek hem de ARGE çalışmalarını yapacak bir kuruluş sektör tarafından planlanmaktadır. Böylece ürün ve üretime yönelik altyapının kurulması, akabinde Çevre, Hammadde, Enerji alanlarında altyapının kurularak faaliyet göstermesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, gelişen otomotiv ve petrol taşımacılığında kullanılan çeliklerde ciddi seviyede Ar-Ge yapılması gerekmektedir. Firmaların, korozyon, karbon emisyonu gibi rekabet öncesi alanlarda Ar-Ge projeleri geliştirebilmeleri, Türkiye'deki sektörün hammadde, enerji ve çevre gibi ortak sorunlarının çözümünde ortak çalışılabilecekleri bir ortamın yaratılması sektörün rekabet edilebilirliği açısından önem taşımaktadır.

1.11. Sektörün Elektrik Tüketimi

2011 yılında ülkemizde sektörler toplamı 16004 Tep enerji kullanmış, bunun 8011 Tep'i sanayi tüketimi olurken, demir çelik sanayi 1734,3 Tep elektrik kullanmıştır. Enerjiyi yoğun olarak kullanan demir çelik sanayinin (1734 Tep), Türkiye'nin toplam enerji tüketimi içerisindeki payı, ortalama % 5, sanayi tüketimi (8011 tep) içerisindeki payı ise, % 22 civarındadır. Demir-çelik sektöründe; ark ocaklı tesislerde, enerji tüketiminin % 65'i elektrik, % 30'u doğalgaz ve % 5'i motorin, entegre tesislerde ise, enerji tüketiminin % 75'i kömür, % 5'i elektrik, % 5'i petrol ve % 15'i doğal gazdan oluşmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı istatistiklerine göre aşağıdaki tabloda demir çelik sektörünün Tep cinsinden elektrik enerjisi değeri verilmektedir.

Tablo 7: Sektörün Elektrik Tüketimi

2011 yılı Elektrik Tüketimi (Ton Eşdeğer Petrol)	
Toplam Nihai Enerji Tüketimi	16004,6
Sektörler Toplamı	16004,6
Sanayi Tüketimi	8011
Demir Çelik	1734,3

Kaynak: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Verileri 1 Tep=11630KWh

Demir çelik sektörünün 2011 yılı elektrik tüketimi MWh cinsinden ifade edildiğinde $11630 \times 1734 = 20.170$ MWh bir değere ulaşılmaktadır.

1.12. Sektörün Dış Ticareti

2013 yılı ilk yarısı için demir çelik ürünleri ihracatı önceki yılın aynı dönemine göre miktar bazında % 0,7 oranında azalarak 8,40 milyon tona ulaşmış ancak değer bazında % 8 oranında azalarak 5,3 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Sektörün toplam ihracatı ise % 0,2 oranında artarak 10,25 milyon tona ulaşmıştır.

Aynı dönemde demir çelik ithalatı, önceki yılın aynı dönemine göre miktar bazında % 28,7 oranında artarak 7,2 milyon tona ulaşmıştır.

Tablo 8: Demir Çelik Ürünleri Dış Ticareti

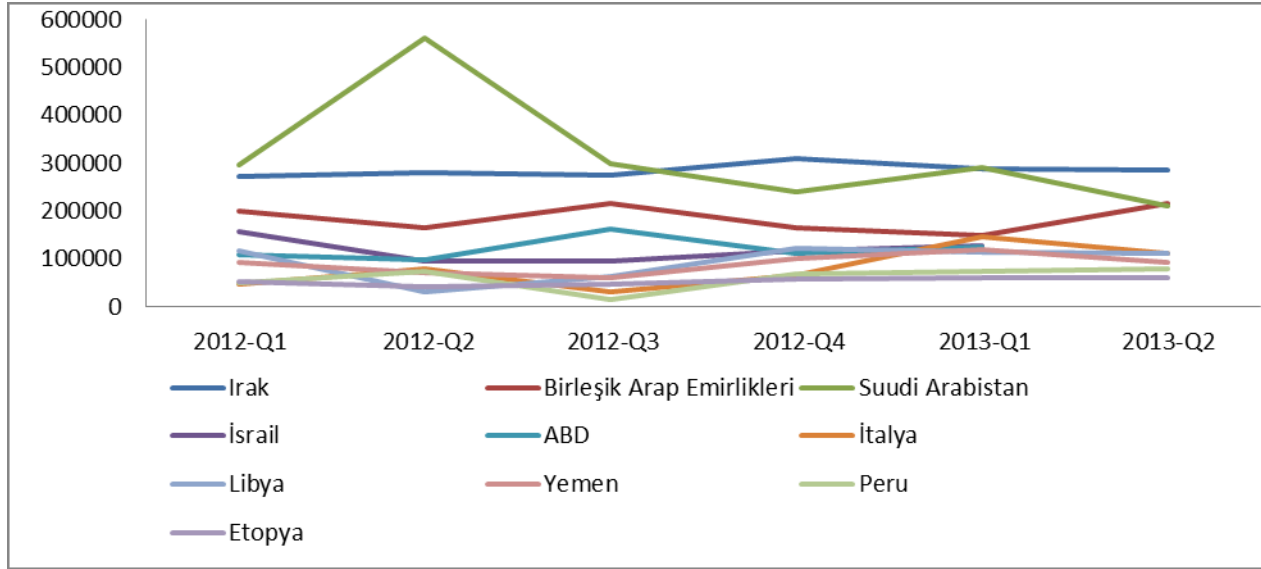
	ihracat					
	2012- 6 ay		2013- 6 ay		% Değişim	
	ton	1000\$	ton	1000\$	miktar	değer
Yarı Ürünler	1.338.980	856.989	1.221.997	707.026	-8,7	-17,5
Yassı Ürünler	923.554	764.861	1.415.693	1.035.720	53,3	35,4
Uzun Ürünler	6.198.096	4.185.640	5.765.935	3.597.931	-7,0	-14,0
Çelik Ürünleri Toplamı	8.460.629	5.807.490	8.403.625	5.340.677	-0,7	-8,0
Borular	877.159	873.591	909.657	856.076	3,7	-2,0
Diğerleri	883.835	2.041.544	932.952	2.147.134	5,6	5,2
TOPLAM	10.221.623	8.722.625	10.246.235	8.343.887	0,2	-4,3

	ithalat					
	2012- 6 ay		2013- 6 ay		% Değişim	
	ton	1000\$	ton	1000\$	miktar	değer
Yarı Ürünler	1.337.521	850.695	2.489.328	1.357.792	86,1	59,6
Yassı Ürünler	3.223.039	2.875.315	3.598.536	2.932.460	11,7	2,0
Uzun Ürünler	690.574	728.194	706.193	692.496	2,3	-4,9
Çelik Ürünleri Toplamı	5.251.134	4.454.203	6.794.057	4.982.748	29,4	11,9
Borular	178.128	343.402	220.148	470.140	23,6	36,9
Diğerleri	170.024	730.093	189.370	840.045	11,4	15,1
TOPLAM	5.599.285	5.527.698	7.203.576	6.292.933	28,7	13,8

Kaynak: TÇÜD

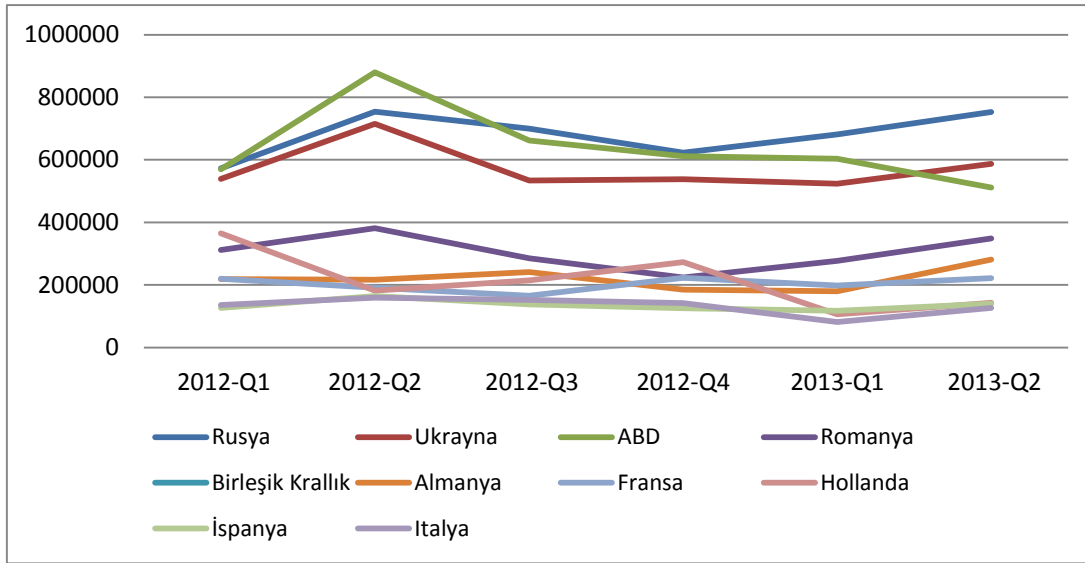
2013 yılının ilk yarısında demir çelik ürünlerinin bölgesel ihracatı incelendiğinde, pazarların çok fazla değişmediği, yine Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinin ağırlık kazandığı ancak ihracat miktarlarının bu bölgedeki siyasi istikrarsızlıklar nedeniyle düşüş gösterdiği gözlenmektedir.

Şekil 6: Demir Çelik Ürünleri İhracatı İlk 10 Ülke (1000 Dolar)

Kaynak: Trade Map

Demir çelik ürünleri ithalatında ise 2013 yılının ilk yarısında genel bir artış trendi dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, en fazla ithalat yapılan ülkeler Rusya, Amerika ve Ukrayna olurken, AB bölgesinden yapılan ithalatların 2013 ilk iki çeyreğinde de arttığı gözlenmektedir.

Şekil 7: Demir Çelik Ürünleri İthalatı İlk 10 Ülke (1000 Dolar)

Kaynak: Trade Map

1.13. Sektörün Maliyet Bileşenleri

Demir çelik sektöründe, ağırlıklı olarak ithal girdi kullanılmaktadır. Elektrik Ark Ocaklı (EAO) kuruluşlarda hammadde olarak kullanılan hurdanın %70 civarındaki bölümü ithal edilmektedir. 2013 yılı ilk yarısında 3,7 milyar dolarlık hurda ithal edilmiş ve bu ithalatın büyük bir kısmı ABD, Rusya, Ukrayna ve AB (27) ülkelerinden yapılmıştır. Entegre tesislerde ise, hammadde olarak kullanılan taş kömüründe 414 milyon dolar (2,57 milyon ton) ve demir cevherinde 597 milyon dolar ithalat yapılmıştır.

Tablo 9: Sektörde Girdi Payları

Girdiler	Elektrik Ark Ocakları (EAO)		Entegre Tesisler (BOF)	
	Yerli (%)	İthal (%)	Yerli (%)	İthal (%)
(Mal Bazında)				
Hurda	30	70		
Demir cevheri			40	60
Taş Kömürü			10	90

Kaynak: TÇÜD

Yukarıda yurtiçi sektörün girdi payları gösterilirken, benzer bir çalışmayı OECD Çelik Komitesi yapmış ve aşağıda belirtilen yüzde oranlarına ulaşmıştır. Özetle, demir cevheri entegre tesislerde % 47,6 oranında maliyet unsuru olurken, hurda elektrikli ark ocaklarında genel maliyet içinde % 75,5 oranında paya sahiptir. Hammadde genel toplam maliyetle ağırlıklı paya sahip olurken, enerji bir sonraki faktör olarak dikkat çekmektedir.

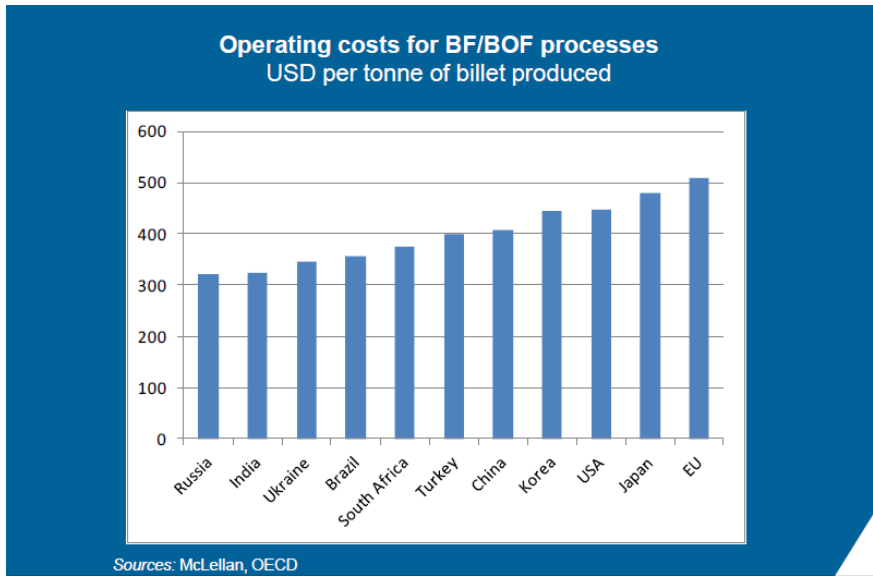
**Tablo 10: Yüksek Fırın ve Elektrik Ark Ocaklı Üretim Tesislerinde Maliyet Unsurları
(% toplam maliyetteki payı)**

	BF/BOF	EAO
Demir Cevheri	47,6	
Taş Kömürü	25,7	
Hurda	13,1	75,5
Toplam Hammadde	86,4	75,5
Enerji	2,5	9,9
Tüketim Giderleri	14,7	10,1
Servisler	8,2	4,4

Kaynak: OECD,McLellan, Eylül 2012

Aynı çalışmada, yüksek fırınlarındaki 1 ton kütük üretimindeki maliyetlere bakıldığında AB'nin en yüksek maliyetlere katlandığı, Türkiye ve Çin'in ortalarda bir seviyede yer aldığı, en düşük maliyete ise Rusya'nın katlandığı görülmektedir.

Şekil 8: Yüksek Fırın İçin Üretim Maliyetleri

1.14. Sektörün 2013-2023 Projeksiyonu

Önümüzdeki dönemlerde dünya çelik üreticileri tarafından, çelik sektöründe şirket birleşmelerinin devam edeceği öngörülmektedir. Bununla birlikte, Orta Doğu, Uzak Doğu (Hindistan) ve Latin Amerika'da (Brezilya) yeni kapasitelerin kurulması ve kurulan kapasitelerle bu bölgedeki piyasanın canlanması beklenmektedir. Diğer taraftan, Rus çelik piyasanın hareketlenmesi beklenirken, Çin'in büyümesini yavaşlatması öngörülmektedir. (WSD,2012)

Dünya Çelik Dinamikleri (WSD) tahminleri arasında yeni kapasitelerin kurulumunu sağlayacak olan diğer bir faktör teknolojik devrimdir. Sektörü yeni yatırımlara teşvik edecek teknolojik devrim öngörülmektedir.

WSD, kapasite konusunda ise gelecekte bugünkü durumundan farklı bir senaryo çizmemektedir. Kapasite fazlalığının devam edeceği öngörülürken, kapasitelerin olduğu yerlerin yıllar içinde değişkenlik gösterdiği vurgulanmıştır. Son 20 yıldır Pasifik Havzasına doğru yön değiştiren çelik üretim kapasitesinin, 2000’li yıllardan itibaren Çin’e doğru yer değiştirdiği belirtilmiştir. Bu durumun seyrini değiştiren fiyattan mühendislik tahminlere kadar birçok faktör olduğu ifade edilmiştir.

Diğer durum ise üretimin son yıllarda elektrikli ark ocaklı fırınlara kaymasıdır. Günümüzde çelik üretiminde etkin ülkeler hala Bazik Oksijen Fırınlara ile üretim yaparken, gelecekte birçok ülkede Elektrik Ark Ocaklı üretimin etkin olması beklenmektedir.

Diğer taraftan, WSD 5 Çinli çelik firmasını “dünya sınıfında çelik üreticisi” olarak belirlemiştir. Küresel bazda ise bu kapsamda 30 çelik üreticisi şirket belirlenmiştir. Günümüzde “dünya sınıfında çelik üreticisi” şirketler Çin kaynaklı olmayan tüketimin % 42’sini, Çin menşeli çelik ürünlerin sevkiyatının ise % 23’ünü gerçekleştirmektedir. Bu şirketlerin önümüzdeki 10 yılda kazanan olması beklenmektedir. Mevcut rekabetçi çevrede “dünya sınıfındaki çelik üreticisi”lerin daha güçlü büyümesi beklenmektedir.

COFACE finansman ve kredi şirketi ekonomistleri tahminlere göre, 2013 yılının kısıntılar yılı olması öngörülmektedir. Çin talebinin düşmesi beklenirken, Avrupa Bölgesinde otomotiv ve inşaat sektöründeki gelişmelere paralel olarak çelik üreticilerin savunmasız kalacağı tahmin edilmektedir. Diğer taraftan ucuz Çin menşeli ürünlerin pazarda yer almasıyla, karların biraz daha azalması beklenmektedir. Tüm bu faktörlerin etkisiyle çelik piyasasında iflasların ve geciken ödemelerin yaşanabileceği vurgulanmıştır. Bu sebeple de tedarikçilerin gerekli önemleri alması gerektiği belirtilmiştir.

Küresel çelik üretimi 2012 yılında en yüksek seviyeye ulaşmıştır ancak % 77 kapasite kullanım oranı ile bu üretimi gerçekleştirmiştir. 2013 yılında arzın talebi geçmesi fiyatların aşağı seviyelere çekilmesi ve üretimin kısıtlanması beklenmektedir (WSD, COFACE, 2012).

Dünyada yukarıda ifade edilen gelişmeler beklenirken, Türkiye’de üreticilerin gelişmeleri dikkate alarak kendilerine bir yol haritası hazırlaması önem arz etmektedir. Diğer taraftan, Türk demir çelik sektörünün rekabetçiliğini artırmak için katma değeri yüksek ürünler olan ve birçoğu önemli ithalat kalemi olan ürünlere yönelik yatırım yapması gerekmektedir. Bu bağlamda, önümüzdeki dönemlerde yatırımların gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

Türkiye’nin, 2023 ihracat hedefi doğrultusunda demir çelik sektörünün 2023 yılında 55 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmesi, dünya pazarından % 4 pay alması ve yıllık ortalama %7,4 büyümesi hedeflenmiştir.

Bununla birlikte demir-çelik sektörünün ödemeler dengesi açığını kapatma yönünde önemli katkı sağlaması ve uzun vadede vasıflı, paslanmaz ve yapısal çelik gibi katma değeri yüksek ürünlerin, üretim ve tüketim paylarını arttırması öngörülmektedir. Ayrıca, Türkiye’nin deprem bölgesinde olması nedeniyle yapısal çeliğe yönelik tüketim alışkanlıklarının yerleşmesi sonucunda ciddi üretim kapasitelerine ulaşması beklenmektedir.

2. SEKTÖRÜN SON 6 AYLIK DEĞERLENDİRMESİ

2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler

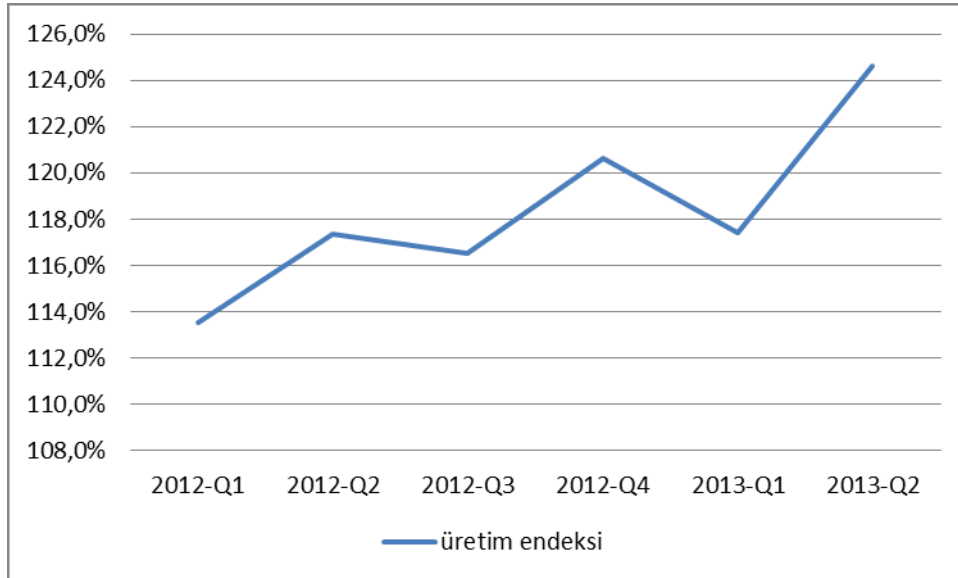
2013 yılı ilk yarısı itibarıyla üretiminde düşüşler gözlenen Türkiye demir çelik sektörü, dış ticaretinde de açık vermeye devam etmiştir. Tüketimin arttığı bu dönemde ihtiyaçlar ithalatla karşılanmıştır. İhracatın ise aynı oranda artmadığı bu dönemde, Türk lirasının dolar karşısında değer kaybetmesi, hammadde fiyatlarının özellikle hurdanın değer kazanmasına ve maliyetlerin artmasına neden olmuştur. Bu durumda kar marjları daralan sektör, ihracatını miktar bazında fazla artıramamış, değer bazında ise % 4,3 oranında azalmıştır.

Diğer taraftan, 2013 yılı ilk 6 ayında sektörün ithal kalemleri değişmemiş, hammadde, paslanmaz ve vasıflı çelikler açısından dışa bağımlılığı devam etmiştir. Bu nedenle, Türkiye demir çelik sektörü gibi enerji yoğun, hammaddede dışa bağımlı ve maliyetleri yüksek bir sektörün ülkemize katma değerini artırması gerekmektedir. Dış ticaret açığımız ve 2023 hedeflerimiz açısından çelik sektörünün katma değeri yüksek ürünlerin üretimine geçmesi büyük önem arz etmektedir.

2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi

TÜİK verilerine göre 2010 yılı baz alınarak hesaplanan üretim endeksi değerlendirmesinde, 2013 yılı ilk iki çeyreğinde ana metal sanayi üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre artış göstermiştir.

Şekil 9: Ana Metal Sanayi Üretim Endeksi

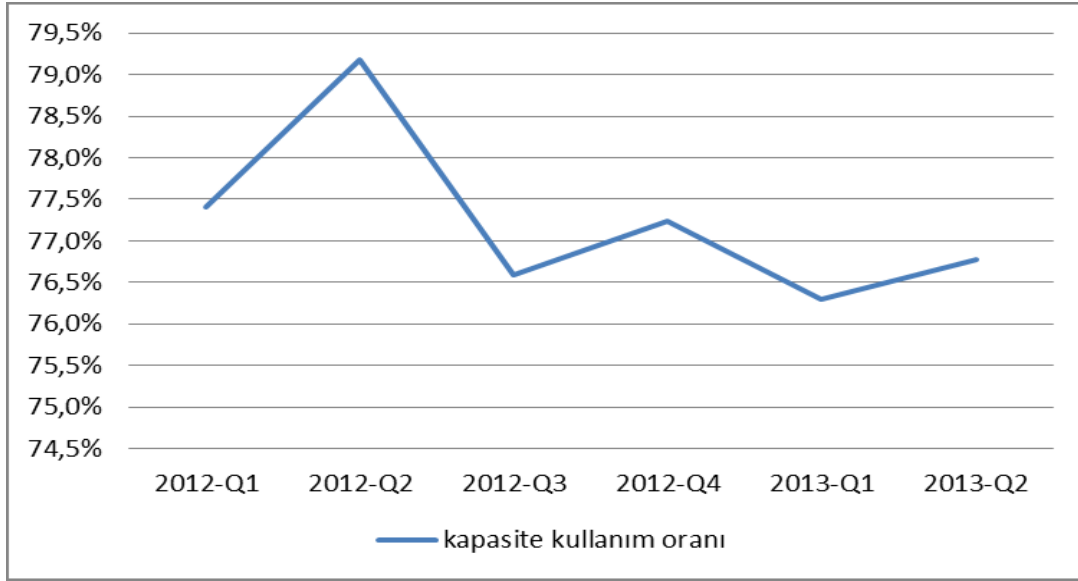

Kaynak: TÜİK (2005=100) NACE Kod:24

2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi

2013 yılında ana metal sanayi kapasite kullanım oranları yılın ilk yarısında bir önceki yılın kapasite kullanım oranlarının altında kalmış, ilk çeyrekte % 76,3, ikinci çeyrekte ise % 76,6 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 10: Ana Metal Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Kaynak: Merkez Bankası Verileri, Ana Metal Sanayi

2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi

2013 yılı ilk yarısında 13,2 milyar dolarlık ithalat ve 8,5 milyar dolar ihracat gerçekleştiren demir çelik sektörü yılın ilk yarısında 5 milyar dolarlık dış ticaret açığı vermiştir. Sektör bir önceki döneme göre ihracatını % 4,03 oranında azaltmış, ithalatını ise % 6,23 oranında artırmıştır.

Tablo 11: 2012 Yılı Demir Çelik Sektörü Dış Ticareti (Dolar)

		2012-6 ay		2013-6 ay	
		ihracat	ithalat	ihracat	ithalat
72	Demir ve çelik	5.950.038.651	10.199.617.909	5.484.643.887	9.171.654.673
73	Demir veya çelikten eşya	2.933.841.087	1.090.475.010	3.019.175.256	3.019.175.256
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	16.879.087	545.364.798	37.313.615	597.042.956
860719	Dingil, tekerlek vb. aksam-parçaları	545.754	18.750.075	702.118	13.676.506
27011210	Kokluk taşkömürü; bitümenli	7.531	586.818.821	0	414.714.731

Toplam	Demir Çelik Sektörü	8.901.312.110	12.441.026.613	8.541.834.876	13.216.264.122
--------	---------------------	---------------	----------------	---------------	----------------

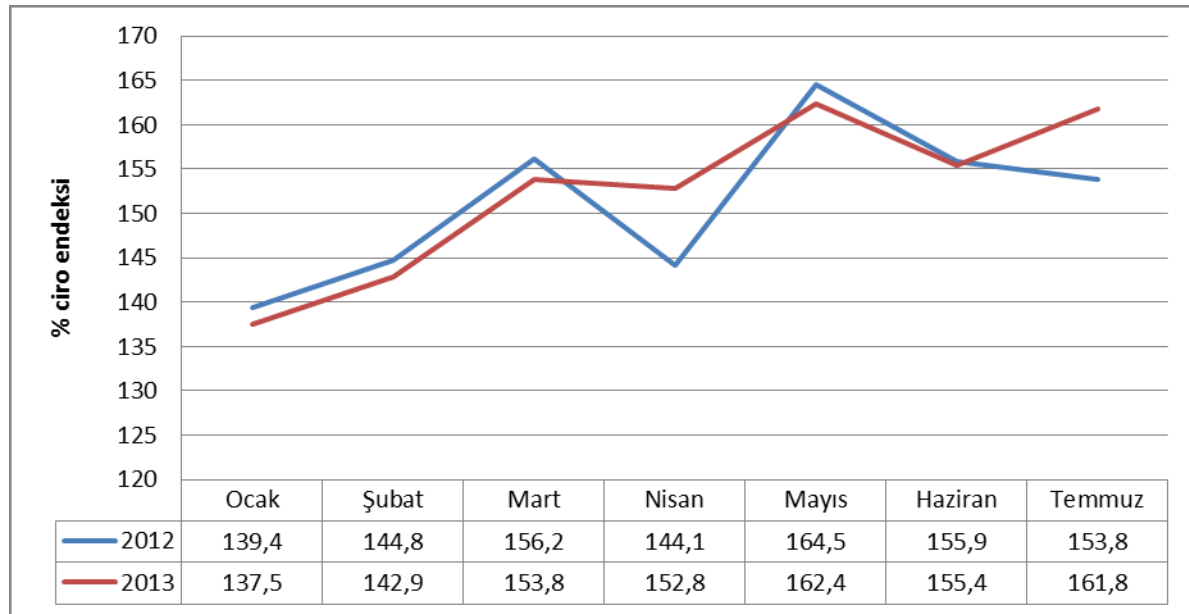
Kaynak: TÜİK, GTİP (72, 73, 2601, 27011210, 860719)

Çelik üretiminin başlıca girdi kalemleri olan hurda, demir cevheri ve kömür üretimlerinin ülkemizde yetersiz olması, bu ürünlerde yurtdışına bağımlılığın süreceğini göstermektedir. Türkiye'nin, Dünya Hurda İthalatındaki payı ise % 18 olarak tahmin edilmektedir. (Kaynak: WSA) Dünya çelik hurda tüketiminin 2015 yılına kadar 631,5 milyon tona ulaşılması beklenmektedir. (Küresel Sanayi Analizleri Raporu) TÜİK verilerine göre 2013 yılı ilk 6 ayında 3,4 milyar dolarlık hurda ithalatı gerçekleştiren sektör, bir önceki dönemde 5,1 milyar dolarlık hurda ithalatı yapmıştır.

2.5. Sektörün Ciro Endeksi Değerlendirmesi

2013 yılı ilk çeyreğinde düşüş gösteren ana metal sanayi satışları, yılın ikinci çeyreğinde toparlanarak bir önceki dönemin değerlerini yakalamıştır. Temmuz ayı itibarıyla de, ana metal sanayi satışları bir önceki yılın aynı dönemine göre artış göstermiştir. 2013 yılı ilk yarısının geneline bakıldığında ciro endeksi bir önceki yılın değerine kıyasla (% 151) 1 puan artarak % 152 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 11: Ana Metal Sanayi Ciro Endeksi (2010=100)

Kaynak: TÜİK, Nace Rev.2 kod 24

KAYNAKÇA

Türkiye İstatistik Kurumu
Dünya Çelik Birliği
Dünya Ticaret Örgütü
Demir Çelik Üreticileri Derneği
Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Çelik Komitesi
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı İstatistikleri
www.prweb.com